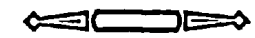
ענינים ולא קרב זא"ז ומכיון שבא אברהם התחיל להאיר ולפרסם אלקותו ית' בעולם ע"י דברים הגשמים דוקא, והיינו שביאר והסביר כי כל ענין הגשמי' הוא בשביל הרוחני' והראה לכל את הרוחני' שבגשמיות.

בס"ד, פ' חיי תש"א

ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך. שהיא הבקשה שתהי' ההתעוררות דאהוי"ר, והנה בכדי שתהי' ההתעוררות אהבה ויראה שהן מצות עשה כמ"ש הרמב"ם (הלכות יסוה"ת פ"ב ה"א) הא־ל הנכבד והנורא הזה (כפי אשר ביאר בפ"א) מצוה לאהבה וליראה אותו שנא' ואהבת את ה' אלקיך ונא' את הוי' אלקיך תירא, והתעוררות האהוי"ר הנה זהו תכלית הכוונה דעבודה שבלב שהיא עבודה דתפלה באשר תלוי' בה העבודה בקיום התומ"צ וההנהגה במדות טובות כל היום, דכאשר מתפלל בכוונה כל חד וחד לפום שיעורא דילי', היינו במסירה ונתינה בחיות וברגש פנימי שיודע שהוא עומד לפני ממה"מ הקב"ה שמלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מיני' והוא ית' עומד עליו ושומע מה שהוא מדבר ואומר בתפלתו, הנה כאשר מתבונן בזה בדעת מיושבת אז הנה הוא מתעורר באהבה ויראה, שהאהבה ענינה הקירוב מה שמתעורר באהבה מפני הקירוב הגדול שמתבונן שעצמות א"ס ב"ה קרוב אליו וכמ"ש קרוב הוי' לכל קוראיו, והיראה היא מגודל הפחד והמורא שנופל עליו מגדולתו ורוממותו ית' מהוי' הניצב עליו, דתפלה כזו הנה לבד זאת שמתקבלת למעלה בנחת רוח הנה מלבד זאת הרי אור האהוי"ר דתפלה זו פועל עליו להיות קיום התומ"צ והנהגתו כל היום בחיות ובמסירה ונתינה לעניני אלקות והיינו שהוא עומד במצב טוב, ער איז אַליין אידעלער אוֹן עס קלעפט אים אידעלקייט און רוחניות, וכמו שאנו רואים במוחש בטבעי בנ"א שיש כאלו אשר ענין רוחני, א ענין אלקי בהשגחה פרטית, א גענשמאַק אין אַ מצוה און אַ מדה טובה קלעפט אים, און עס מאַכט אויף אים אַ רושם גדול בהמשכה לזה, אים ציט צו רוחניות און אידעלקייט, שכ"ז הוא כאשר עוסקים בעבודה שבלב בתפלה, שאז הנה מזדככים מדותיו וקיום התומ"צ והנהגתו הוא בטוב, אבל כאשר תפלתו היא בדרך מצות אנשים מלומדה ומתפלל בחטיפה, ואין זה רק מה שאינו מתעורר באהוי"ר הבאה ע"י ההתבוננות בהשגה אלקית, אלא פשוט הדבר שאינו שומע פירוש המלות מה שהוא אומר ותפלתו היא על צד הרגילות בלבד, ולפעמים הוא טרוד ומוטרד במחשבות שונות של דברים בטלים עד ששוכח גם איזה מזמור הוא אומר, ואין זה רק מה שאינו משים לבו לפני מי הוא עומד אלא כאלו ח"ו שוכח לגמרי על אלקות, ואין זה הענין דהיסח הדעת מאלקות ח"ו, דבאיש ישראל אינו שייך הענין דהיסח הדעת ח"ו מאלקות שע"פ התורה הנה היסח הדעת הוא דכאשר האדם עושה איזה דבר כמו הוא מלובש בתפילין ומוחו ולבו ודעתו טרודים ותקועים בענין אחר ושואלים אותו מה הוא על ראשך ועל ידך ומפני טרדתו אינו משיב מיד זהו היסח הדעת, דבאופן כזה בהיסח הדעת מעניני אלקות אינו שייך

בישראל, כי בכל עת ובכל זמן שם שמים שגור בפי כל, שגם הפחות שבפחותים שבישראל הוא מקושר לאלקות אלא שהוא בהעלם מאד שצריך עניינים מיוחדים שיתגלה ויתראה התקשרותו לאלקות, דזהו מ"ש וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח, שמלמעלה עושים כמה עילות וסבות לקרב את האדם לעניני התומ"צ ואלקות, ויש בזה ב' אופנים, הא' ע"י קירוב בהשפעה מרובה, והב' ע"י ביטוש ח"ו וריחוק, שעי"ז מתגלה התקשרותו לאלקות שמזכיר שם שמים להיות דכללות ענין היסח הדעת ח"ו מאלקות אינו שייך ביהי' מי שיהי' מישראל, כי אב אחד לכלנו מצד הנשמה.

ב.

והנה עם היות דהיסח הדעת מאלקות אינו שייך בישראל ח"ו אבל נופל בזה ענין השכחה, מען פאַרגעסט וואו מען איז שעומדים במקום אהל מועד שהוא מקום המיוחד לשפיכת הנפש כמ"ש ואשפוך את נפשי לפני הוי' וכתיב תפלה לעני כי יעטוף, דעני פירושו חסר, דמי שהוא חסר הוא עני, דיש כמה מיני ואופני חסרונות בעניותן של בנ"א, דזה עני שהוא חולה וחסר בריאות ר"ל, וזה עני שהוא חשוכי בנים או הם חולים, וזה עני כפשוטו שחסרים מזונותיו ופרנסת ב"ב וזה עני בדעת שהוא חסר המזון ברוחני דתורה ועבודה ומוכה בכמה תחלואי הנפש ר"ל, ומי שהוא חסר נפשו עטופה ועגומה עליו ובוכה במרירות עצומה מקירות לבו בתחנונים ובהתעוררות רחמים על נפשו, וכתיב ועשו לי מקדש שהוא מקום מיוחד אשר הקב"ה מאזין ומקשיב בתפלתם ותחנונם של נשברי לב, והוא הנה לא זו בלבד שאינו משים לבו להבין ולהעמיק עצמו בגודל עוצם קדושת המקום המיועד לתפלה שהוא מקום קדוש המיוחד לו ית' ולשפיכת הנפש, כמארז"ל כל הקובע מקום לתפלתו אלקי אברהם בעזרו, אלא עוד זאת שהוא מקיל ראשו לחלל את הקדש בשאט נפש לשוחח בזמן התפלה בעניינים אחרים שאין זה אלא מפני קלות דעתו, וכללות ענין תפלתו הנה לא מבעי שאינה ענין התחנונים וגם אינה ענין הבקשה אלא הוא כפורע חוב שלא לרצונו בהכרח, דער גאַנצער ענין התפלה איז בא אים א עול כבד, מען בעדאַרף דאַוונען און ער דאַוונט אבל אין לו שום געשמאַק בתפלתו אדרבא עס איז אים שווער, וכמו שאנו רואים במוחש בטבעי בנ"א דכאשר עושים איזה דבר מפני ההכרח, ווייל מען מוז, ה"ה עול כבד, ומובן הדבר אשר תפלה כזו הרי א"א להתקבל בנח"ר למעלה, ואדרבא כו', וגם למטה הנה מובן אשר תפלה כזו הנה לא זו בלבד שאינה פועלת פעולה טובה בענין קיום התומ"צ והנהגת היום אלא אדרבא פועלת קרירות עצומה בעניני תומ"צ בכלל ובעניני אלקות בפרט כי לבד זאת שהוא ריק מכל השכלה והשגה שכלית ואין לו שום הרגש בדקות ה"ה מתגשם במאד, ער ווערט זייער פאַרגרעבט אַז דער ענין פון געטליכקייט איז אים ווייט און דער כללות ענין הרוחניות איז אים פרעמד, ווייל ער איז זייער פאַרגרעבט און ציט זיך צו גראַבקייט, להיפך ממש פון דעם וואָס איז אַליין איידעל און האַט אַ המשכה צו איידעלקייט און רוחניות, ער איז אַליין גראַב און זיין גאַנצע המשכה איז צו גראַבקייט, והיינו דאין זה מה שמוחו ושכלו אינם מקבלים השכלות והשגות דקות שהרי השכלי' דעניני עולם הוא מקבל

בטוב ובעל המצאה בכמה מיני המצאות, אלא שעיקר הסיבה הוא מה שאיבר רוצה בזה, ער וויל גאר ניט ווערן איידעלער און העכער, והגורם לכל הירידה הגדולה והעצומה הזאת היא בסבת העדר עבודה בתפלה בהתבוננות שהיא עבודת הלב, ועל זה היא הבקשה ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך, והייבר דכאשר לעת מן העתים נתעורר בו הרגש פנימי, א טיפער געפיל, מהתעוררות הרוח ממרום כאמרם ז"ל שאין לך אדם שאין לו שעה, דפירוש שעה הוא זמן וכן פירושו הפנה וכדפירש"י ע"פ ואל קין ואל מנחתו לא שעה, לא פנה, וזהו שאין לך אדם שאין לו שעה, והיינו שבא אותו הזמן אשר לבבו פונה לאלקות, עס קומט אזא זמן ווען באַ דעם מענטשן ווערט אַ המשכה פנימית, אַ צי אוך אַ טיפע בענקעניש נאך רוחניות, והיינו שנמאס עליו כל מעמדו ומצבו, הן מעצמו והן מהסביבה שלו, הן בעניני הנהגותיו בינו לבין קונו והן בהנהגותיו בינו לבין חבירו, עס ווערט אים מיאוס דער גאנצער מעמד ומצב שלו ומצב חבריו, והייבר דכאלו לפתע פתאום נפקחו עיניו הרוחני', עיני השכל, ורואה את כל הרפש וטיט היון שהוא והסביבה שלו נמצאים בו שהם והוא נטבעו בגשמי' וחומרי', ופיהם דבר שוא, וכל מחשבותיו רק רע כל היום, דאיש את רעהו יחניפו בדברי חלקות ושבע תועבות בלבבם, דלא זו בלבד דלבו בל עמו אלא עוד זאת שחורש עליו רעה איך להדיחו ממעמדו ומצבו, כי מקנא הוא לו בכל, שכך היא המדה בטבעי בנ"א הפחותים ומושחתי המדות להתנהג ככה, וכתיב קץ שם לחשך וארז"ל (מד"ר בראשית פ"ט) זמן נתן לעולם כמה שנים יעשה באפילה, ומאי טעם קץ שם לחשך דכל זמן שיצה"ר בעולם אופל וצלמות בעולם דכתיב (שם) אבן אופל וצלמות, נעקר יצה"ר מן העולם אין אופל וצלמות בעולם שזהו השם קץ להחשך שבעולם, וכן הוא דישנו החשך הפרטי שבכל אדם ואדם דכאשר מלמעלה מרחמים על האדם ובא זמנו להיות קץ שם לחשך ונפקחו עיניו לראות את מעמדו ומצבו כי ברע הוא ומתעורר להטיב דרכו ולעמוד בדרך טובה וישרה הנה ראשית העבודה היא עבודת התפלה במסירה ונתינה וחיות והרגש פנימי להתפלל בעמידה במקום אחד ובקול והתעוררות הלב.

ג.

וזהו ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך, דלהיות דתכלית הכוונה בעבודה שבלב שהיא עבודת התפלה היא התעוררות אהוי"ר, ואשר בהתעוררות האהוי"ר בעת התפלה הנה מלבד זאת שבלא זה אינה מתקבלת בנח"ר למעלה הנה לבד זאת הרי בזה תלוי כל ענין קיום התומ"צ וההנהגה דכל היום הנה ע"ז היא הבקשה ויחד לבבנו כו' שמלמעלה ירחמו עליו שיהי' איחוד הלבבות, דיש ב' ענינים בבקשה זו, הא' הוא יחוד הלבבות, והב' שיחוד הלבבות יהי' בשביל זה שיהי' לאהבה וליראה את שמך, והיינו שהם ב' אופני עבודה ביחוד הלבבות שמשניהם באים האהוי"ר והם ב' אופני אהוי"ר, דישנן האהוי"ר הבאות מהתאחדות הלבבות וישנן האהוי"ר הבאות מאיחוד הלבבות שהתאחדותם היא רק בשביל שיהי' אהוי"ר והם בחי' אהוי"ר עלאין, וצ"ל מהו"ע יחוד הלבבות בכלל ומהו"ע יחוד הלבבות בשביל לאהבה וליראה את שמך, ועוד צ"ל מהו אומרו לאהבה וליראה את שמך שמקדים אהבה ליראה, דלכאורה הנה עבודת

האהבה היא עבודה גדולה יותר מעבודת היראה וכמאמר גדול העושה מאהבה מהעובד מיראה, וכל ענין העבודה הוא בסדר והדרגא דוקא, א"כ הוי לי' להקדים היראה להאהבה, דכך היא המדה בעבודה מן הקל אל החמור, ומפני מה מקדים אהבה ליראה, ובהכרח לומר דבענין יחוד הלבבות הרי יש בזה דרגות חלוקות, דהנה בפי' תיבת יחד יש ג' ענינים הא' יחד פירושו יחוד ואיחוד שענינו אחדות שזהו ויחד לבבנו שהם ב' לבבות וכמ"ש ואהבת את ה"א בכל לבבך וארז"ל בשני יצריך והוא מה שהנה"ב תבא ג"כ לאהבת ה' וע"י איחוד הלבבות באים לאהוי"ר, הב' יחד פירושו קבוע ומיוחד וכמא' יחד לו מקום שהוא מקום קבוע ומיוחד שעי"ז הנה המקום הוא יוצא מרשותו ומתאחד עם אותו הדבר שבשבילו הוקבע המקום ההוא, והג' יחד פירושו בירור וכמא' וידעו ביחוד ששם הארון נגנז ופי' הרב ביחוד בבירור, שכללות ג' הפירושים בתי' יחד הוא שהם ב' ענינים בהאחדות והיחוד שזהו ויחד לבבנו שיהי' הלב קבוע ומיוחד לאלקות לבד והיינו שיהי' בבחי' לב אחד לאביו שבשמים ולא יהי' לו רצון וחפץ כזה בענינים אחרים אַזאַ רצון וחפץ וואָס ער האָט אין אלקות האָט ער ניט אין קיין אַנדער זאַך אַ חוץ אלקות, ואז הנה הוא קבוע ודבוק לאלקות, והב' שדבקותו ואחדותו באלקות יהי' ביחוד ובירור הנק' קלאָר והיינו המשכה עצמית מה שלמעלה מהשכל והשגה ואין זה ענין ההתקשרות עצמית מה שלמעלה מטו"ד אלא שהיא המשכה עצמית מה שהיא למעלה מהשגה אבל באה על ידי הקדמת ההשגה, והיינו דתחלה הנה עבודתו היא בהתבוננות בענינים המושגים על פי השכל, ומזה הוא בא לידי המשכה עצמית שעל ידי השכלה בענינים שהם למעלה מהשגה שכלית, ועם היותם למעלה מן השגה שכלית מ"מ ה"ה נתפסים ונרגשים בשכלו בבירור הנק' קלאָר, והענין הוא דהנה ב' מיני המשכת החיות והשפע הן מאוא"ס ב"ה, הא' הוא אוא"ס הממכ"ע שבא בהתחלקות בכל עולם ועולם לפי ענינו, והב' אוא"ס הסוכ"ע שאינו בא בחיות פרטי בכל עולם כ"א שסובב ומקיף כלם בהשואה, דאור הממכ"ע בא בהתחלקות דאינו דומה הגילוי שבאצי' לגבי הגילוי שבבי"ע דהארת הקו הנמשך מאוא"ס מאיר באצי' בגילוי ממש ומסתיים במלכות דאצי' ואינו מאיר בבי"ע כ"א הארה ובהעלם, הרי הגילוי דאצי' הוא למעלה באין ערוך לגבי בי"ע, דבאצי' מאיר הצנור הנמשך מאוא"ס ב"ה בגילוי ומ"מ גם בעולם הבריאה הנה הגילוי הוא הרבה יותר מכמו בעולם היצי', דעולם הבריאה הוא יש הראשון שנתהוה מהאין אלקי דאצי' ומאיר שם האין בגילוי, דבעולם היצי' לא יש גילוי זה ובכ"ז הרי גילוי האור בעולם היצי' הוא הרבה יותר מכמו בעולם העשי' הרוחני', ז'בעולם העשי' אינו מאיר אותו האור והגילוי דעולם היצי' אלא שהוא אור מצומצם יותר, וכן הוא בהעולמות בפרט דבכל עולם ועולם הרי יש התחלקות בהע"ס שבו, היינו לבד זאת שיש התחלקות כללית בהע"ס שבכל עולם שאינו דומה ע"ס דאצי' להע"ס דעולם הבריאה ובריאה ליצי' וכו' הנה לבד זאת הרי בכל ע"ס שבכל עולם גופא הרי יש ביניהם התחלקות, דבספי' החכ' מאיר גילוי אוא"ס יותר מכמו בספי' הבינה, דהגם דחכ' היא בחי' נקודה כללית היינו בחי' אור כללי ובינה היא בחי' התפשטות היינו אור מפורט יותר ומ"מ הרי הגילוי היא בספי' החכ' יותר מכמו בספי' הבינה, ובז"א האור הוא

בבחי' מיעוט יותר, ובספי' המל' הוא במיעוט יותר, דכ"ז הוא התחלקות שהוא באור הממכ"ע, אבל באוא"ס הסוכ"ע אין בו התחלקות מדרי' וסובב ומקיף כל העולמות בהשואה גמורה.

ד.

והנה יובן זה כמו שאנו רואים ומרגישים בכחות וגילויי הנפש, דהנה כחות הנפש משתלשלים מהע"ס וכמ"ש רבינו נ"ע לכן הנה גם בכחות הנפש יש התחלקות, דבכח ההכ' מאיר גילוי אור רב ובדקות האור ובכח הבינה אין האור בריבוי ואינו בדקות כ"כ, ובכללות הנה הם ב' אופני המשכות חיות הנפש מהנפש, הא' הוא חיות פרטי המתלבש בהאברים בכל אבר ואבר בפרט, והב' הוא חיות כללי שמאיר בכל הכחות והאברים בהשואה, ועם היות דשני אופני חיות הללו היינו החיות דכחות הנפש והחיות כללי שהוא מה שהאדם מרגיש א"ע מראשו עד רגליו וכל הכחות כאחד, הרי שניהם נמשכים מן הנפש הנה בכל זאת הרי יש הפרש ביניהם דחיות הכחות נמשכים מהעלם אל הגילוי ותלוים בהגדלת האברים שהם הכלים וזכותם, וכמו שאנו רואים במוחש דמי שכלי מוחו ושכלו גדולים וזכים יותר הנה אור שכלו הוא בבהירות חריפות ועמקות יותר והחיות כללי אינו נמשך מהעלם אל הגילוי מהנפש ואינו תלוי בהגדלת האברים כי הוא בשוה באדם משעה הראשונה עד שעה אחרונה, וזה מה שכאשר האדם מתגדל בשנים הנה אז מתחזק כחו וכמא' בן שלשים לכח שאז האדם הוא במבחר שנותיו וכן ע"י האכילה מתחזק כח האדם דחיזוק זה הוא מהחיות כללי שהרי הוא חיזוק החיות בכל הכחות כלם, אמנם באמת הנה זהו מה שהחיות הכללי מתקשר יותר בהגוף ואין זה מה שאז החיות מתגלה יותר מהנפש, דזה הכלל דאור הנפש להחיות הוא תמידי בשוה ורק שע"י גידול חיזוק הגוף החיות מתקשר יותר בהגוף, דזהו ההפרש בין החיות שבכחות להחיות כללי דהכחות הנה בהגדלת האברים מתגלים הכחות מהעלמם, ואין זה ענין התקשרות כי אם ענין התגלות שתחלה הכחות הם בהעלם ועל ידי הגדלת האברים שהם כלים מתגלים הכחות מהעלם אל הגילוי, מה שאין כן בהחיות כללי שע"י הגדלת וחיזוק הגוף ה"ה מתקשר יותר בהגוף שהוא בכללות הגוף בשוה, והדוגמא מזה יובן למעלה דאצי' הוא התגלות כח הכמוס והחתום באוא"ס המאציל שהע"ס דאצי' כלולים בבחי' כ"ע ובאים מהעלם אל הגילוי בהגדלת הכלים, דפרצוף ז"א נאצל בסוד שרש ו"ק, וענין ההגדלה הוא שנמשכים מוחין לז"א, וספי' המל' נאצלה בסוד שרש בנקודה אחת היינו כלי א' ומתגדלת ונעשית בחי' ע"ס, וכן בתיקון הכלים שנעשה כלי יותר לקבל אור הנה אז נמשך האור יותר מהעלמו, דכל זה הוא באור הממכ"ע, אבל באור הסוכ"ע אינו שייך לומר כן, דאור הסוכ"ע אינו נמצא כלול בההעלמ ואינו נמשך מההעלם אל הגילוי ואינו תלוי בהגדלת ותיקון הכלים, וטעם הדבר שהוא שרש ההפרש בין אור הממכ"ע והסוכ"ע, דאור הממכ"ע הוא אור הנבדל והנפרש מן העצמות ולא שהוא בבחי' הבדלה ח"ו רק שאינו בבחי' גילוי והתפשטות העצמות, ואור הסוכ"ע הוא גילוי והתפשטות העצמות, ואשר ע"כ הנה אור הממכ"ע להיותו אור הנבדל והנפרש מן העצם ה"ה בבחי' מציאות

דבר ושייך בו ענין ההתכללות במקורו, וגם כמו שהוא במקורו הוא במציאות דבר, אבל אור הסוכ"ע להיותו רק התגלות העצמות ה"ה בחי' העדר המציאות שהוא בבחי' אין וע"כ אינו שייך בו ענין ההתכללות בהעצמות מאחר שאינו בבחי' מציאות דבר שיאמר עליו שהוא כלול בהעצמות, והיינו שכמו שהוא בהעצמות אינו בענין זה, היינו ענין אחר לגמרי, ויובן זה ממה שאנו מרגישים בכחות וגילוי הנפש, בההפרש בין כחות הנפש וכח הרצון, דהרצון עם היותו ג"כ כח ולא עצם בכ"ז הנה הרצון אינו כח מהנפש כ"א גילוי מהנפש, דיש הפרש גדול בין כח לגילוי דכח הוא פרטי והיינו דעם היות דכח הוא רוחני מ"מ הוא פרטי מה שמתלבש באבר וכלי פרטי וגילוי אינו פרטי ואינו בא בהתלבשות באבר פרטי ולכן הנה כחות הנפש שהם פרטים ה"ה מציאות דבר ונופל בהם ענין ההתכללות במקורם וגם במקורם הם בבחי' מציאות וכמו בכחות חו"ב שגם בהיותם כלולים בכח המשכיל הנה כח החכ' הוא נקודה וכח הבינה הוא מרחב אלא שלהיותם במקורם הנה הם עצמי' דכח החכ' היא נקודה עצמית וכח הבינה הוא מרחב עצמי אבל הרצון הגם שהוא כח הוא גילוי מהנפש ואינו בבחי' מציאות דבר ואינו נופל בו ענין ההתכללות בהנפש, והיינו דכמו שהוא בעצמות הנפש אינו בבחי' רצון כלל וכלל ומכש"כ אשר כן הוא בהחיות כללי הנמשך מן הנפש שהוא גילוי הנפש ואינו כח מן הנפש, והיינו דזהו ההפרש בין שני מיני חיות הנמשכים מהנפש, דחיות הכחות הוא מציאות וישנו כמו שהוא בהעלמו והרצון והחיות כללי הם גילויי הנפש ואינם עדיין בבחי' מציאות להיות נמצאים בהעלמם והיינו דכמו שהם בהעלמם הם ענין אחר לגמרי.

ה.

אמנם צ"ל בעומק הענין יותר דאיך אפשר לחלק בין כחות הנפש לגילוי הנפש דכחות הנפש הם מציאות גם בהעלמם וגילויי הנפש אינם מציאות בהעלמם דהרי ידוע שיש ענין הכחות כמו שהם נמצאים בעצם הנפש ממש והוא מה שעצם הנפש נושא בעצמו כל הכחות והיינו דכל הכחות וכל גילויי הנפש נמצאים שמה, ושם הרי כלם שוים שאינם בבחי' מציאות כלל, הרי דהכחות והגילויים שוים המה, האמת כן הוא שבעצם הנפש נמצאים הכל, והכל הוא בבחי' בלי מציאות באופן אותה המציאות דמציאות הכחות הבאים אח"כ אבל כ"ז הוא מה שעצם הנפש נושא כל הכחות וכל גילויי הנפש בעצמו, אבל אינו ענין ההתכללות מה שהכחות כלולים בהנפש, ולכן הנה זה מה שעצם הנפש נושא בעצמו הכל הנה הדוגמא מזה למעלה הוא באוא"ס שלפני הצמצום דשם הנה שרש הממכ"ע וסוכ"ע שהם כח הגבול וכח הבלי גבול ה"ה בהשואה גמורה דאוא"ס הוא למעלה מעלה עד אין קץ ולמטה מטה עד אין תכלית, דכ"ז הוא לפני הצמצום, אבל אחר הצמצום הנה ממכ"ע וסוכ"ע הם ב' מיני המשכות מאוא"ס, והמשל בזה הוא מכחות הנפש, דהכחות הם כלולים בנפש, דאין זה מה שהנפש נושא הכחות והגילויים בעצמו כ"א מה שהכחות כלולים בהאור וחיות כללי שבנפש, והנה התגלות הכחות הוא מה שמתלבשים באברי הגוף, וא"כ ההעלם שלהם הוא כמו שהם למעלה מהתגלות זאת והיינו ההעלם של הגילוי ושם הרי הכחות הם במציאות אבל החיות כללי וכן הרצון הרי ההתגלות שלהם הוא לא

בבחי' התלבשות בכלים כ"א התגלות העצמות וא"כ ההעלם שלהם הוא העצמות דנפש ושם אינם בבחי' מציאות כלל, והיינו דהכחות מתייחסים אל הרצון ושם שייך התכללות והרצון מתייחס אל עצם הנפש ושם אינו שייך ענין ההתכללות דשם הוא מה שעצם הנפש נושא כחות וגילוים ושם אינו שייך ענין המציאות וזהו שהכחות הן בהמשכה מההעלם אל הגילוי והרצון הוא התגלות העצמות וזהו ג"כ דהמשכת הכחות הוא ע"י הגדלת הכלים, דלהיות שהם כלולים בהעלם במציאות והמשכתם הוא רק מההעלם אל הגילוי ה"ה בערך שהכלים ממשיכים אותם, אבל הרצון וכן החיות כללי שאינם באים בהמשכה מהעלם אל הגילוי כ"א התגלות העצמות אינם בערך שהאברים ימשיכו אותם ואינם תלוים בהגדלת הכלים, והדוגמא מזה יובן למעלה מ"ש והחכמה מאין תמצא דאין הוא בחי' כתר וכמ"ש בזהר ע"פ היש הוי' בקרבנו אם אין שרצו לדעת מאיזה מקור נמשך השפע העליונה מה שהם מקבלים אם מספי' החכ' שנק' הוי' אם אין שמקבלים מבחי' א"א שנק' אין להיות שזהו גילוי העצמות דאוא"ס הפשוט בתכלית הפשיטות, והחכ' תמצא מהאין בבחי' מציאות, והיינו דהחכ' הנמצאת מהאין הנה היא אינה אין כ"א תמצא בבחי' מציאות, וזהו דחכמה היא כח מה לשון מהות ומציאות דבר מה אמנם להיות שנמצאת מאין ע"כ במקור חוצבה היא בבחי' אין, והיינו דפנימי' החכ' הוא בחי' אין דכתר, וזהו חכ' כח מה, דבמה יש ב' פירושים הפכים לשון מהות ולשון העדר המהות וכמו שאמר משה ונחנו מה בבחי' ביטול במציאות בתכלית, והם ב' המדרי' שבחכמה, וזהו והחכמה מאין תמצא דבמציאה הרי יש ב' ענינים כמו מציאה שהמוצאה אינו יודע מאין באה לו והיינו שהחכ' נמצאת בבחי' מציאה ואינה יודעה ומשגת מקורה וגם זאת דמציאה היא שלא נשתנה בעצם והיינו דמה שאבד זה מצא זה והוא דפנימי' החכ' ה"ז בחי' האין דכתר, אמנם בחי' האין דכתר שממציא את החכ' אין זה בחי' העצמות דכתר כ"א בחי' התגלות לבד, דעצמות הכתר היינו עצמות א"ס אינו בגדר אף מקור למקור לחכ' ורק התגלות הכתר הוא מקור לחכ' שהוא ראשית ההשתל' בחי' ממכ"ע, והאין דכתר זהו בחי' אוא"ס הסוכ"ע שאינו בא בבחי' התחלקות כ"א שמקיף כל העולמות בשוה להיות המשכה מן העצמות בבחי' גילוי העצמות.

ו.

והנה ב' אופני ההמשכה והשפעה הנמשך מאוא"ס ב"ה בדרך ואופן ממכ"ע ובדרך ואופן סוכ"ע הם שני אופני השכלה והשגה שהם מביאים ב' אופני עבודה וכידוע דכל השגה והשכלה הנה אמיתתה היא כשמביאה דבר לפי ענינה בעבודה, והיינו דהתאמתות ההשכלה וההשגה היא ע"י העבודה, ולכן הנה ב' אופני השכלה והשגה ההשכלה וההשגה באור הממכ"ע וההשכלה וההשגה באור הסוכ"ע הם מביאים ב' אופני עבודה, דישנה העבודה הבאה מההשכלה וההשגה באור הממכ"ע, וישנה העבודה הבאה מההשכלה וההשגה באור הסוכ"ע, ועם היות דשני אופני עבודה הם באים על ידי אהוי"ר דאהוי"ר הם גדפין לכל אופני ועניני עבודה, הנה ידוע דבאהוי"ר יש כמה חלוקי דרגות ובכללותן הם ב' אופני אהוי"ר, אהוי"ר תתאין ואהוי"ר עלאין, דבאהוי"ר תתאין הנה תחלת העבודה היא היראה

ומיראה בא לאהבה, ובאהוי"ר. עלאין הנה תחלת העבודה היא האהבה ומאהבה עילאה בא ליראה עילאה, וזהו ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך, דכללות בקשה זו היא בתפלה, דתפלה היא סולם ההתקשרות דנשמה באלקות ע"י הבירור דדברים הגשמי' והעלאתם, וכתיב והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, דהסולם דתפלה עומד ארצה ארץ ה' היינו מדרי' היותר תחתונות וראשו מגיע השמימה מדרי' היותר עליונה שהוא המקיף דכתרא עילאה, ובסולם דתפלה יש ד' שליבות, דשליבה ראשונה היא הודאה, דענין ההודאה הוא דהגם שבעצמו אינו משיג את הענין אבל עם זה הוא מודה שכן הוא, והשליבה הב' היא פסוד"ז שהיא ההתבוננות בההשכלה וההשגה שהוא ית' מהווה ומחי' את כל הנבראים דענין ההשגחה פרטית בואתה מחי' את כולם הנה הוא דבר המובן ומושג לכל דכל מי שיש לו מוח בקדקדו יכול הוא לראות ענין ההשגחה פרטית ולהכיר במי שברא את העולם ע"י הבריאה, ושליבה הג' היא ברכת ק"ש שזהו הקדמה והכנה לאמירת שמע ישראל שהו"ע יחו"ע הבא ע"י ההשכלה וההשגה דד"ע, והנה מט"ט קושר כתרים לקונו מתפלותיהן של ישראל, והיינו דכללות ענין התפלה הוא העלאה בכתרא עילאה שהוא השמימה, ולכן ענין התפלה הוא יהי רצון להמשיך בחי' רצון חדש ברפואה וגאולה וברכת השנים, וזהו ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך, דתכן הבקשה הוא בב' ענינים, הא' הוא איחוד הלבבות הבא ע"י ההתבוננות באור הממכ"ע דואתה מחי' את כלם מה הנשמה ממלא את הגוף כך הקב"ה ממלא את העולם, דכל אחד ואחד שיש לו מעט דעת ונותן דעתו על זה ומשים את לבו ה"ה רואה אלקות בהשגחה פרטית הן בעניניו הפרטים והן בכללות הנהגת העולם, אז מען זעט געטליכקייט ממש במוחש, ומזה נעשה התעוררות אהוי"ר לירא מהוי' ולעבדו ית', והב' הם האהוי"ר עילאין הבאות מההתבוננות באוא"ס הסוכ"ע, דעם היות דאוא"ס הסוכ"ע הרי א"א להשיגו שיהי' מובן ומושג ממש במוחש כמו אוא"ס הממכ"ע, דבאור הממכ"ע ה"ה בא במוחש ממש מה שהאדם רואה לפעמים גם בעיני בשר, משא"כ אוא"ס הסוכ"ע אינו בא בהשגה ממש כמו אור הממכ"ע בכ"ז הרי ע"י יגיעה גדולה במשלי גילויי הנפש יש לעמוד בתפיסת כללות ההשגה בענין אור הסוכ"ע וע"י השכלה זו באים האהוי"ר עילאין, דהאור כמו שהוא במוח מאיר בגילוי גם בלב, והוא דוקא ע"י עבודה שבלב, ולהיות שהם אהוי"ר עילאין לכן אומר ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך ומקדים אהבה ליראה להיות דבאהוי"ר עילאין הנה האהבה עילאה מביאה את היראה עילאה, והגילוי הוא שגם בלב מאיר אור המוחין ממש.

בס"ד, פ' תולדות תש"א

אלקי עולם ברחמיך הרבים רחם עלינו, דבקשה זו היא בברכה ראשונה שלפני ק"ש דשחרית, דמ"ע היא לקרות את שמע פעמים בכל יום בבקר ובערב כמ"ש הרמב"ם בהל' ק"ש פ"א ה"א פעמים בכל יום קוראין ק"ש בערב ובבקר, (ה"ב) ומה הוא קורא שלשה פרשיות אלו שמע והא"ש ויאמר, ומקדימים לקרות